

Noter Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilâm : 16 . V . 1952 - Sayı : 8111)

No.
5928

Kabul tarihi
9 . V . 1952

MADDE 1. — 3456 sayılı Noter Kanununun unvanı (Noterlik Kanunu) olarak değiştirilmiştir :

MADDE 2. — Noterlik Kanununun 17, 18 nci ve bu kanunun 4166 sayılı Kanunla değiştirilen 7, 16, 19, 20, 23, 46, 65, 67, 70, 83 ve 87 nci maddeleriyle aynı kanunla değiştirilmiş olan 44 ncü maddesinin (B) bendi ve 5235 sayılı Kanunla değiştirilmiş olan 84, 85 ve 86 ncı maddeleri aşığıda yazılı şekilde değiştirilmiş ve geçici bir madde eklenmiştir :

Madde 7. — Noter olmak için :

- I - Türk olmak;
- II - Medeni ve siyasi haklarına sahip bulunmak;
- III - 25 yaşını bitirmiş olmak;
- IV - Askerlik fiilî hizmetini yapmış veya hizmete elverişli olmadığı anlaşılmış bulunmak;
- V - En aşığı dört sene hâkimlik veya cumhuriyet savcılığı etmiş veya bu sınıftan sayılan hizmetlerde bulunmuş veya dört sene avukatlık veya hukuk fakülteleri, hukuk grubu dersleri profesörlüğü veya doçentliği etmiş olmak;
- VI - Başkasına geçer hastalığı, vazifesini gereği gibi yapmaya mâni olabilecek vücut veya akılcıca bir ârızası bulunmamak;
- VII - Türkiye hukuk fakültelerinin birinden çıkmış olmak veya Siyasal Bilgiler Fakültesi veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden çıkmış olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden imtihan vererek tasdikname almış olmak;
- VIII - a) Şeref ve haysiyeti nuhil bir suçtan mutlak surette veya kasdî bir cürümden dolayı 3 ay veya daha fazla hapis cezasıyla mahkûm veya bu kabîl suçlarla hapsi müstelzim her hangi bir cürümden dolayı ceza takibi altında bulunmamak;
- b) Cezai veya inzıbatı bir karar neticesinde hâkim veya memur olmak ehliyetini kaybetmemiş bulunmak;
- c) Meslek şeref ve haysiyetine uymıyan hallerde bulunmamış olmak;
- d) Hileli veya taksirli olmayarak iflâs etmiş ise iadei itibar etmiş olmak;
- IX - Kumar oynamayı itiyat edinmiş veya menfaat mukabilinde kumar oynatmış yahut ahlâkça halkın güvenini giderecek her hangi bir hal ile dile gelmemiş olmak;

Şarttır.

Madde 16. — Noter ve noter yardımcıları ve geçici yetkili noter yardımcıları ile 20 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkraları mucibince seçilecek noter vekilleri, işe başladıkları tarihten itibaren iki ay içinde noter dairesinin bir yıllık gayrisâfi gelirinin % 10 u nispetinde teminat verirler.

Yeni açılacak olan noterliklerin teminat miktarı civar kazaların varidatına göre Adalet Bakanlığınca takdir olunur. Noter vekilleri hakkındaki iki aylık müddet mahallî adalet komisyonu tarafından en çok iki ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

Birinci fıkra gereğince teminat göstermeye mecbur olanlar ilk seneyi takip eden senelerde de yine bir evvelki yıllara ait gayrisâfi gelirlerinin % 3 ünü aynı müddet zarfında teminat olarak verirler.

Teminat parası, ilk önce noterlerin vazifeleri dolayısıyla sebebiyet verebilecekleri zararların tazmininden sonra bu yüzden mahkûm olabilecekleri para cezasına karşılık teşkil eder. Bu paralar âhara temlik ve terhin edilemez. Konulacak hacizler 17 nci madde mucibince görülecek hesap sonunda tahakkuk edecek zimmet ve ilişiği karşılayacak miktardan fazlası hakkında muteberdir.

Bu maddede yazılı müddet içinde teminat paralarını yatırmıyan veya noksanını ikmal etmiyen noter, noter yardımcısı ve geçici yetkili noter yardımcılarının vazifelerine cumhuriyet savcılıklarının işarı üzerine Adalet Bakanlığınca, noter vekillerinin vazifelerine de yine cumhuriyet savcılıklarının yazısı üzerine adalet komisyonlarınca son verilir.

Yabancı memleketlerde noterlik vazifesini gören konsolos ve memurları teminat mükellefiyetine tâbi değildirler.

Madde 17. — Her ne suretle olursa olsun vazifelerinden ayrılan noterlere ve ölenlerin vârislerine ait teminat parası devir işi bitirilerek ilişkileri kesilmedikçe geri verilmez.

Bu hallerde en çok iki ay içinde cumhuriyet savcıları hesap ve işleri incelemeye mecburdurlar.

Madde 18. — Noter ve noter yardımcıları 65 yaşını ikmal edince yaş tahdidine tâbi tutulurlar. Ay ve gün hesabında Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

Madde 19. — Noterler; sicil ve kıdemleri müsait olduğu ve açık yer de bulunduğu takdirde 8 nci maddede yazılı ilâna lüzum görülmeksizin geliri daha yüksek olan bir noterliğe muvafakatleri ile tâyin olunabilirler.

8 nci madde hükümleri yukarıki fıkranın tatbikından sonra uygulanır.

Madde 20. — Her ne suretle olursa olsun açılan noterliklere yenisi tâyin olununcaya kadar bu vazife sâfi gelirin dörtte birinden yarısına kadar verilmek üzere noterliğin bağlı bulunduğu Adalet komisyonu tarafından mahallî Adalet memurlarından ehliyetli birine gördürülür. Vekile verilen kısımdan artan gelir noter yardım sandığına gönderilir.

Noter ve noter yardımcılarının tevkif, işten el çektirme ve işten çıkarma gibi sebeplerden dolayı geçici olarak işlerinden ayrılmaları halinde görevleri, 84 nci madde gereğince yardım sandığı aidatı ayrıldıktan sonra sâfi gelirin üçte biri verilmek suretiyle Adalet komisyonu tarafından seçilecek ehliyetli bir Adalet memuruna gördürülür. İşten çıkarmadan başka hallerde geri kalan miktarın üçte biri notere verilip üçte ikisi muhakeme neticesine kadar mevkuft tutularak zimmeti tahakkuk ederse mahsup edilir ve artanı noter veya noter yardımcısına verilir. 57 nci maddenin 2 nci fıkrası mucibince vazifeden ayrılma halinde sâfi gelirin üçte biri vekile ve geri kalanı da notere verilir. İşten çıkarma halinde vekile verilen miktardan artan kısım Noter Yardım Sandığına irat kaydolunur. Şu kadar ki, işten çıkarma halinde karar ref'edilmiş olursa vekile verilen ücretten geri kalanı notere verilir.

Hastalık, mezuniyet ve sair mazeretleri sebebiyle işlerinden ayrılan noter, noter yardımcısı, mesuliyeti kendilerine ait olmak üzere memurlarından birini tevkil edebilirler. Tevkil edilecek kimse bulunmazsa noterliğin bağlı bulunduğu hukuk yargıcı tarafından sâfi gelirin üçte biri verilmek üzere mahallî Adalet me-

murlarından ehliyetli bir vekil seçilir. Şu kadar ki, bu suretle vazifeden ayrılma müddeti iki ayı geçecek olursa vekil keyfiyeti cumhuriyet savcılığına bildirir. Bu takdirde birinci fıkra hükmü tatbik olunur.

Geçici yetkili noter yardımcılarının her hangi bir sebeple görevlerinden ayrılmaları halinde bağlı oldukları hukuk yargıcı tarafından yerlerine bir vekil seçilir. Seçilecek vekil hasılatın tamamını alır. Ancak bu suretle ayrılma iki aydan fazla devam ettiği takdirde yerlerine yeniden başkası seçilir.

Madde 23. — Meslekten çıkarma, ölüm, yaş tahdidi, mâlûliyet, istifa veya dairesi lâğiv veya başka yere tâyin olunmak veya seçim suretiyle vazifesinden ayrılan noter, noter yardımcılarını ile geçici yetkili noter yardımcılara ait bütün evrak ve emanetler kendilerinin ve ölenlere ait olanlar mirasçılarının veya mümessillerinin huzuru ile tutulacak bir zabıt varakası üzerine cumhuriyet savcılığınca teslim alınarak yeni tâyin edilecek noter veya vekiline devrolunur. Noterliğin lâğiv halinde bu evrak ve emanetler varsa başka bir notere tevdi olunur.

Devir muamelesinde hazır bulunanlara noter dairesinin bağlı bulunduğu asliye hukuk yargıcının Harçlar Kanununa göre takdir edeceği ücretler veya yapılacak masraflar, evvelâ Yardım Sandığının ihtiyat akçasından tesviye olunur. Şu kadar ki, alâkalı noter veya mümessiline hiçbir ücret verilemez. Diğer bir notere devir halinde bu ücret ve masraflar devrolunan noterden tahsil olunur.

Madde 44. —

B) Ölüme bağlı tasarruflara, mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlara ait senet ve sözleşmelerle evlenme sözleşmelerini düzenlemek ve el yazısı ile sicil defterine tescil etmek ve gayrimenkul satış vaitlerine ait senetleri tanzim etmek ve hariçte yazılıp getirilen vasiyetnameleri saklamak.

Madde 46. — Noterler, gerçek ve tüzel kişiler tarafından saklanmak veya bir hakka karşılık olmak üzere verilecek para, kâğıt ve sair emanetleri saklıyarak alma ve geri verme şartlarını gösterir yazacakları zabıt varakalarını alâkahlara imza ettirerek aslını dosyasında alıkoyarlar ve örneğini de makbuz mukabilinde sahibine verirler. Bir örneğini de emanet kimin için verilmiş ise ona tebliğ ederler. Alâkalı isterse bu mevduat münasip bir mahfazaya konularak sahibiyle noter tarafından mühürlendikten sonra, millî bir bankada, banka bulunmayan yerlerde demir kasa veya sağlam bir dolapta saklanır.

Kıymetsiz şeyler de noterce münasip görülecek yerde saklanabilir.

Noter dairesine saklanmak veya üçüncü bir şahsa verilmek üzere para tevdi edildiğinde, noter, bu parayı derhal bankadaki noterlik cari hesabına yatırır.

Hak sahiplerine yapılacak reddiyat, noterlikçe verilecek çek mukabilinde bankaya yapılır.

Bu emanetler üç sene zarfında alınmadığı veya harç ve masrafları ödenmediği takdirde noter, emanetlerin alınması veya harç ve masrafların ödenmesini taahhütlü bir mektupla tevdi edene ihbar eder. İkametgâh veya meskeni malûm değilse münasip surette ilân eder. Tebliğ veya ilândan itibaren bir ay zarfında alâkalısı müracaatla harç ve masrafları vermediği takdirde emaneti müzayedeye ile satar ve keyfiyeti bir zabıt varakası ile tesbit eder ve satış tutarından harç ve masraflarını tenzil ettikten sonra artanını bankaya yatırır. Emanet değersiz veya satış masrafını koruyamayacak halde ise tebliğ veya ilân tarihinden itibaren beş sene sonra Hazineye devredilmek üzere cumhuriyet savcılığına tevdi olunur.

Noterler tarafından bankaya tevdi olunan her nevi emanet paralar zaman aşımının tahakkukundan sonra Hazineye devredilir.

Madde 65. — Beşinci maddenin ikinci fıkrası ile 63 ncu maddenin birinci fıkrası hükümlerine muhalif harekette bulunan noterler, bu fiiller daha ağır cezayı istilzam etmediği takdirde asliye ceza mahkemesince 20 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Noterler kanunen muayyen miktardan fazla harç ve ücret aldıkları takdirde bu fazla ile buna tekabül eden noter ücreti ve diğer ücretler Adalet Bakanlığınca alâkahılarına iade ve noksan alındığı takdirde notere tazmin ettirilir. Sahipleri bulunmadığı veya her şahsa iade edilecek miktar 100 kuruştan az olduğu veya 100 kuruştan fazla olan miktarlarda ilgililer tebligata rağmen altı ay içinde başvurmadıkları takdirde bu paralar Yardım Sandığının noter memurlarına tahsis edilen hesabına kaydolunmak üzere Sandığa gönderilir.

Bu maddede yazılı hükümler 59 ncu maddede tâyin olunan disiplin cezalarının tatbikına mâni teşkil etmez.

Madde 67. — Noter memuru olabilmek için

1. Türk olmak;
2. Medeni ve siyasi haklarına sahip olmak;
3. 18 yaşından aşağı, 65 yaşından yukarı olmamak;
4. Askerlik fiilî hizmetini yapmış veya hizmete elverişli olmadığı anlaşılmış veya tecil edilmiş olmak;
5. Başkasına geçer hastalığı, vazifesini gereği gibi yapmaya mâni olabilecek vücut veya akılca bir ârızası bulunmamak;
6. En az orta mektep mezunu olmak (orta mektep mezunlarından tâlip zuhur etmediği takdirde ilk mektep mezunlarından ehliyetlisi alınabilir).

Bu kanunun 7 nci maddesinin 8 nci ve 9 ncu bentlerinde yazılı hükümler bu memurlar hakkında da tatbik olunur.

Tebliğ memuru ile odacılar müstahdem sayılır. Müstahdemlerin intihabında birinci fıkranın 7 nci bendinde yazılı şart nazara alınmaz.

Müstahdemler memur vazifesinde çalıştırılmazlar.

Madde 70. — Noter memurlarından en aşağı beş yıl hizmet etmiş bulunanlara her ne suretle olursa olsun vazifelerinden ayrıldıklarında Noter Yardım Sandığının noter memurlarına ayrılan hesabından aşağıda yazılı miktarda tazminat verilir:

- 10 yıla kadar hizmet etmiş olanlara her yıl için 100 lira;
- 15 yıla kadar hizmet edenlere 10 yıldan yukarı her yıl için 125 lira;
- 20 yıla kadar hizmet edenlere 15 yıldan yukarı her yıl için 150 lira;
- 20 yıldan fazla hizmet edenlere 20 yıldan yukarı her yıl için 175 lira;

Ceman beş yıl süre ile imza salâhiyetini haiz olarak hizmet etmiş bulunanlara verilecek tazminat % 20 fazlasıyla ödenir.

Her ne suretle olursa olsun bir memura verilecek tazminat zam hariç olmak üzere (4 125) lirayı geçemez.

Tazminat alarak ayrılmış olanlardan tekrar vazifeye girenler aldıkları tazminatı bir yıl içinde geri verdikleri takdirde bu madde hükmünden faydalanırlar. Aksi halde hizmete yeni girmiş sayılırlar.

Noter memurlarının ölümü halinde tazminat Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre kendilerine aylık bağlanması caiz olanlarına ödenir.

Tazminata esas olan hizmet müddeti 1 Şubat 1942 tarihinden itibaren hesap edilir

Noter Yardım Sandığında müstahdem olup da aynı zamanda Devlet memuru olmuşlar da bu madde hükmünden istifade ederler.

Madde 83. — A) Her ne suretle olursa olsun vazifelerinden katî olarak ayrılan noter ve noter yardımcıları ile ölenlerin mirasçılarında yardımda bulunmak üzere Ankara'da bir (Yardım Sandığı) kurulur;

B) Noter memurlarına 70 nci madde mucibince tazminat verilmesi için bu sandıkta (noter memurlarına mahsus) bir hesap açılır;

C) Noter Yardım Sandığı Adalet Bakanı tarafından lüzumu kadar tâyin edilecek memurlar tarafından idare olunur;

Sandık yönetim kurulu sandık muhasebecisi ile, ikisi Ankara noterlerinden olmak üzere üç kişiden teşekkül eder.

D) Memur ve idare masrafları Yardım Sandığı tarafından verilir. Şu kadar ki, bu masraflar sandığın yıllık gelirinin % 10 unu geçemez;

E) Sandığın idaresi tüzük ile tâyin olunur;

F) Yardım Sandığından geçici yetkili noter yardımcılarını istifade edemezler.

Madde 84. — Yardım Sandığının sermayesini teşkil eden gelirler şunlardır :

1. Noter ve noter yardımcılarının emanet para faizleri dâhil olmak üzere her çeşit aylık gayrisâfi gelirleri üzerinden aşağıda yazılı nispetler dairesinde alınacak paralar :

A) 200 liraya kadar olanlardan % 2;

B) 500 liraya kadar olanlardan, 200 liradan yukarısı için % 4;

C) 500 liradan 1 000 liraya kadar olanlardan, 500 liradan yukarısı için % 5;

D) 1 000 liradan 2 000 liraya kadar % 6;

E) 2 000 liradan yukarısı için % 7.

2. Her sene sonundaki sandık mevcudunun % 80 i ile alınacak Devlet veya 3460 sayılı Kanun hükümlerine tâbi müesseseler tahvillerinin ve geri kalan % 20 den yönetim kurulu kararıyla alınacak tahvillerin getireceği gelirlerle bakiye paranın en çok faiz veren millî bir bankaya yatırılması suretiyle elde edilecek gelirler;

3. Boş noterliklerin vekille idare edildiği süre içindeki gelirlerinin vekile verilen miktardan artan kısmı.

Noter Yardım Sandığının mevcudunu teşkil eden paralar hiçbir resim ve vergiye tâbi değildir. Bunlar hiçbir suretle haciz ve temlik edilemez.

Madde 85. — Her yıl sonunda toplanan aidat ile faiz ve sair gelirler tutarından % 10 nu geçmemek üzere gelecek yılın muhammen yönetim giderleri çıkarıldıktan sonra % 10 nu ihtiyat akçasına, geri kalanın % 10 nu da noter memurları hesabına ayrılır. Artan paranın % 5 i ölüm ve mâlûllük fonu ihtiyatına, geri kalanı da tüzükte belirtilecek esaslara göre noter ve noter yardımcılarının hesaplarına alacak kaydolunur.

Noter ve noter yardımcılarını için ayrılacak paylar kendi adlarına açılacak hesaplarına alacak kaydedilir.

Her ne suretle olursa olsun noterlikten ayrılanların hesaplarındaki alacakları ile ayrılma yılı içinde sandığa ödemiş oldukları aidatın tamamı kendilerine veya kanuni mirasçılarında 87 nci madde hükümleri göz önünde bulundurularak verilir ve sandıkla alâkalı kesilir.

Payların ayrılmasında noterlerin 1. IX. 1938 ve noter yardımcılarının 1. II. 1942 tarihinden önceki hizmetleri hesaba katılmaz. Hizmet sürelerinin hesabında bir yılın altı aydan az süresi nazara alınmaz. Altı ay ve fazlası bir yıl sayılır.

Dairesi kaldırılmak suretiyle ayrılan noter ve noter yardımcılarını tekrar noterliğe tâyin edildikleri ve önceden yardım sandığından almış oldukları paraları bir yıl içinde iade etmedikleri takdirde yardım sandığındaki kıdemlerini kaybederler.

70 nci maddedeki tazminatın ödenmesi için memurlar hesabındaki para yetmediği takdirde eksigi ihtiyat akçasından ödenir.

Sandığın yıllık dağıtım bilânçosunun tanziminden sonra evvelki yıllara ait tahakkuk edecek gelirler ihtiyat akçasına ilâve edilir ve fazla alındığı sabit olan paralar da ihtiyat akçasından ödenir.

Madde 86. — Her ayın aidatı onu takip eden ayın on beşine kadar ödenir. Bu süre içinde gönderilmeyen veya eksik gönderilen aidat % 20 zam ile alınır. Bakanlıkça yapılacak tebligata rağmen bir ay içinde aidatı göndermeyen noter ve noter yardımcıları, 59 ncu maddenin (C) bendi mucibince işten ve tekerrürü halinde meslekten çıkarılır.

Bu suretle meslekten çıkarılanların hesabı carilerindeki hisseleriyle ayrılma yılı içinde gönderdikleri aidatları kendilerine ödenerek sandıkla ilgileri kesilir.

Madde 87. — Meslekten her ne suretle olursa olsun çıkarılan noter ve noter yardımcıları, haklarında meslekî bir suçtan dolayı takibat yapıldığı ve tazminata mahkûm oldukları ve teminat akçaları bu tazminatı karşılamadığı takdirde bakıyesi sandıktaki hisselerinden ödenir. Artanı kendilerine veya mirasçılara verilir.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Noter Yardım Sandığının eski yıllar kesinhesap fazlalarından arta kalan paralar aylık aidatlara mahsup edilmez ve noksanların bakıyeleri de aranmaz.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihini takip eden ay iptidasında yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

12 Mayıs 1952

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	10 . V . 1952 ve 1/203
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	12 . V . 1952 ve 4/168
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa
	:	2 183
	:	8 259
	:	13 1097
	:	15 18:24,25:26,123:128

[Birleşim . 67,70 — 124 sıra sayılı Basmayazı 67 nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]